

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
4 Novembre st. v.
16 Novembre st. n.

Essé in fie-care duminéca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 45.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Carmen Sylva.

Poetă 'ntre regine,
Regină 'ntre poeți:
Ai doué tronuri pline
De 'nalte frumuseți.

Nu sciu să spun în care
Ai nume mai slăvit;
Că 'n ambele ești mare,
Lucind nemărginit.

Co bunăteata-ți plină
Incântă și cuceresci;
Er lirei ți se 'nchină
Simțirile ceresci.

Dar care cu plăcere
Dai farmec tuturor:
În sin ascunși qurere,
Suspîn nădușitor.

Și care 'mparți tot darnic
Comori de mângăeri:
Iți cerci mereu zedăriaic
Balsamul la dureri.

Căci gândurile tale
Se 'mpedecă 'n troeni,
Dând de-un mormânt în cale
Pe deal la Cotroceni.

Regina-atunci dispăre . . .
Uiți lume, tron pompos;
Ești numai mamă, care
Bocesce tênguios.

Acorduri eoline
Se lęgână pe vânt;
Și ómenii de bine
Te-ascultă 'n farmec sfânt.

Și desfătarea lină
Le șterge gândul greu;
Atunci se mai alină
Și jalea 'n peptul teu.

Atunci ai mângăere,
Când stingi câte-un suspîn;
Când vindeci o durere,
Ștergi ochiu de rouă plin.

Și simți plăcere plină,
Că poți să fii ce ești:
Poetă și regină
Cu mângăeri ceresci!

Iosif Vulcan.

Ana-Dómna.

(Sotia lui Alesandru cel Bun.)

— Dramă în cinci acte. —

(Urmare.)

Actul III.

Sala Domnescă din curte.

SCENA I.

Vodă intră din dreapta. *Un arcaș*, în fund.

Vodă. Aici macar, voiu fi singur. Ce faci tu aici?
Arcașul. Sânt de strajă, Măria ta!

Vodă. Eși! Ce aștepti? eși, iți dic! și închide ușa după tine. Să nu lași pe nime să între aici. M'ai audit!?

SCENA II.

Vodă.

În tot palatul acesta, să nu găsești un singur colț de odihnă! un colț neumblat, neascultat de nimene! Ce crudă-i și astă viétă nesfêrșită! Cele mai innalte păreri ale noastre de fericire . . . cele mai împodobite visuri ale inchipuirii noastre, când ajung pe culmea vieții, se rostogolesc ca un bulgăre de pëtră în fundul unei prăpăstii! O viétă! viétă! prețuesci aici cât un grăunte de grâu! . . . Când me credeam mai liniștit, mai vesel, mai fericit pôte, decât ori-care din supușii mei: étă-me afundat, și mai vrednic de jale decât cel din urmă rob netrebnic. Acea ce prin gând nu mi-ar fi putut trece, în viéta mea intrégă . . . femeia mea! . . . sufletul meu! . . . la asta nu m'am putut așteptá. Să-mi calce poruncile, să-mi restórne judecata, să me înjosescă înainteá norodului . . . când scie pré bine cât am iubit-o și cum dorurile ei cele cuminte i le-am îndepłinit . . . ea, atât de gingășă și blândă altă-dată,

atât de umilită și supusă, și de odată s'o ved atât de îndrăznită și de rău voitore pentru mine. Ah! lacrimi curgeți! căci nu mai aveți loc în acești ochi secați de durere! (Plânge.) Inse, pôte . . . că vina ei să nu fie așa de mare după cum mie mi-se pare! . . . am fost pré iute pôte! . . . eră fratele ei! . . . pentru fratele-sau ea ș-a atras ura și mânia mea. Am fost pré grăbit . . . pré crud . . . Dar ce-aș fi făcut eu, ore, pentru un frate al meu? . . . Ah! ce gróză me sfășie în suflet . . . Sânt viu ore? mai cuget? mai sânt eu bun la ceva?

SCENA III.

Intră *Logofetul Daniil. Vodă.*

Logofetul. Me iertă decă am călcat poronca Măriei tale, intrând aici . . . Dar o întemplantare ingrititoare . . .

Vodă. Ce mai este? ce se mai întemplantă?

Logofetul. Nu e nimica de temut, dar ori cum trebuie să luăm măsuri din vreme.

Vodă. Spune ce-i?

Logofetul. O parte mare a norodului și cu câți-va curteni amestecați printre dênșii, aușind de întemplantările de eri și astă nópte, încep a murmură și a se arătă nemulțamiți. Ei se strîng, se adună pe la unele case, și vorbesc într'ascuns, cumcă . . .

Vodă. Ce vorbesc?

Logofetul. Ei cred că Măria ta numai de ochii lunei ai osëndit pe Voevodul Svidrigelo și că scăparea lui este cu a ta voință. Ei cer ca mórtea olacului nevinovat, care de și e din prostime, trebuie să fie resbunată.

Vodă. Oh Dómne!

Logofetul. Ei mai spun încă că Voevodul și cu hatmanul nu ar fi plecat din țeră; că stau ascunși într'o mănăstire, și că în taină ei pregătesc lucruri . . .

Vodă. Nu! minciuni! Cunosc eu pe Voevod ca și pe hatman și știu bine că ei nu sânt în stare să facă nimerii nici un rău . . . cu tótă osenda ce le-am dat-o . . . O! trebuie să-ți mărturisesc, Daniile, că am fost pré iute și necumpetat; am mers pré departe cu furia mea; am fost pré grăbit, pré nesocotit! Și acum când ved mai bine greșela mea, me căesc amar! . . . Căci veți tu, fără vre-un drept, Voevodul, ar fi ucis — el pe olac? Nu știu tu cât e el de liniștit, blând și îndurător? Ș-apoi Ana mea, ducându-se să dea drumul fratelui ei, a făcut ea ore o așa de grozavă vină?

Logofetul. Tocmai de asta se aprinde mai mult lumea!

Vodă. Cum de asta? lămuresce!

Logofetul. Veți, Măria ta, că ómenii din prostime, obicinuți cu desfrauri și necredincioși în multe dogme și pravile ale noastre, bănuiesc lucruri pe cari eu nici vréu să mi-le amintesc!

Vodă. Dar sfirșesc odată, Logofete. Nu întrebuintă atâtea codiri și suciri!

Logofetul. La poronca-ți nimic nu mai pot tainui în inima mea. E vorba că norodul, de o bucată de vreme, vedënd că Măria Sa Dómna remâne totdeuna acasă, și că . . . Voevodul este aproape nedespărțit de Dómna . . .

Vodă. Ei? . . .

Logofetul. Vorbesc cu indoielă, despre drépta frăție a Voevodului cu Dómna . . . și chiar presupun . . .

Vodă. (Desnădăjduit.) A! étă un lucru la care încă îndestul nici odată nu m'am putut gândi!

Logofetul. Dar Măria ta . . .

Vodă. Nu mai am nevoie să-mi spui nimic, am înțeles tot. Așa dar, acum, la vrêsta mea, pe lângă durerea și obosirea vieții, trebuie să mai sufer și rușinea! Oh! sânt cel mai de plâns om din lume! Așa, el, fra-

tele Anei, nu dintr'un trup, de un tată și o mamă, ci frate numai prin legătura unui hrisev cu pecetea și iscălitura ducelui . . . Liber de sânge, ca să pótă mânji tot ce-i mai sfânt în lume, sub un obraz viclén și smerit . . . El, Svidrigelo, să îndrăznescă până la atata! și ea, după atata credință și nevinovăție ce par că-mi arătă, acum să aflu că culcușul meu a fost murdărit de ea?! . . .

Logofetul. (Spriginindu-l.) Nu crede tóte, Dómne!

Vodă. Lasă-me, Daniile! Răbdarea mi s'a sfirșit. Pe numele lui Dșeu din ceriuri, îi voiu resplăti faptele! A! și Ana-Dómna, pentru asta nu-ți plăceau ție călătoriele mele, ca să remăi lângă dênșul, singură cu dênșul! . . . Pentru asta erai în totdeuna scărbită și galbănă în fața mea pentru ca să pari mai veselă și mai rumenă în fața lui?! A! și sub porecla de frate, tu să te indeletnicesci a pune córne în mijlocul corónei mele! . . .

Logofetul. O, nu te tulbură pré mult, Măria ta! Ai nevoie de odihnă, de linisce. Hai puțin prin grădină . . .

Vodă. Nu merg nicăirea! Tu du-te de vestesce pe popi, pe boeri și pe staroști, să vie după cum ț-am mai spus'o ađi điminetă, și judecata lor ne va pune pe fiicare la locul care ni se cuvine! (Ese.)

SCENA IV.

Logofetul, apoi un *Arcaș.*

Logofetul. Lucrul merge strună! (Strigă.) Arcaș! (Arcașul intră.) Venit-a Postelnicul?

Arcașul. Venit!

Logofetul. Dar popii, boerimea și breslași s'au adunat?

Arcașul. Adunat!

Logofetul. Du-te și spune Postelnicului să vie îndată. (Arcașul ese.)

SCENA V.

Intră *Postelnicul. Logofetul.*

Logofetul. Bine ai sosit, Postelnice!

Postelnicul. Bine te-am găsit, Logofete!

Logofetul. Tréba noastră cum stă?

Postelnicul. Cum îți place ție, Logofete!

Logofetul. Mitropolitul se înduplecă?

Postelnicul. Și ce are să facă! A simțit popa că ulciorul cel vechiu e aprópe să se spargă, și se păzesce bine să nu remăe cu tórta în mână . . .

Logofetul. Și boerimea?

Postelnicul. Nu știu ore că boerimea mai tótă e a noastră? Hatmanul, Voevodul și cu Dómna au pré puținii părtași și precum acum toți ved încotro se sbat valorile, chiar și acei puținii se deslipesc de dênșii!

Logofetul. Ne mai remân breslași.

Postelnicul. Și cine ore mai ține sémă de vroința lor? . . . Ei sânt chemați de ochii lunei, ca să nu se đică că se fac lucruri în țeră fără auđul lor. Dar la urma-urmei tot ei plătesc globa!

Logofetul. Bine. Dar étă că-i amiédă! E vreme ca judecata să începă. Du-te și vestesce-i pe toți că pot să intre aici și să aștepte sosirea celor cu pricina. Ține-te bine pe lângă dênșii; eu me duc să trimet marturii. (Ese.)

Postelnicul. N'ai grijă, Logofete; m'oi ține eu pré bine! (Strigă.) Arcaș! (Un arcaș intră.) Deschide ușile în lături și poftesce aicea pe toți innalții preoți cu Pré Sfântul Mitropolit în frunte, cu boerimea și cu breslași dela olaltă! (Arcașul ese.) Poporul judecă pe Domnii lui! În curënd dar Domnii își vor primi respłata.

SCENA VI.

Intră *Doi Arcași*, apoi *Mitropolitul Iosif*, *Trei preoți*, *Mai mulți boeri și Breslași*.

Postelnicul. Intrați, intrați pré cinstiți și pré sfinți părinți, și voi boeri de ném, și voi staroști neprețuți! Sunteți chemați aici la slujbă cam grea; dar cu ajutorul lui Dumnezeu și buna voință voastră nădăjduesc că bine și cu pricepere ve veți îndeplini sarcina! . . . Vodă are nevoie de voi toți, el ve chiamă, și bine ați făcut de v'ați grăbit a răspunde la chemarea lui.

Mitropolitul. Noi suntem slugile lui Dumnezeu și a stăpânitorului țării; și când el ne chiamă, datorita noastră ne îndreptă pașii spre el. Laudă Atot-Țitorului, noi cunoștem inima cea plină de evlavie a Măriei Sale Alexandru Vodă cel mare și cel bun, Domnul țării Moldovenesci, și avut-am multe prilejuri ca să-i arătăm ascultarea noastră.

Postelnicul. Luați-ve locurile, pré cinstiților! (Toți se pun in jilțuri.) Cred, pré sfinte Părinte, că nu mai am nevoie să-ți aduc aminte din nou de acele câteva cuvinte ce ți le-am spus când te-am întâlnit ca să te chem aice? . . .

Mitropolitul. De și sunt mai bătrân decât tine, Postelnice, totuși mintea mi-i intrăgă și nu uit așa de grabă ceea ce cineva mi-ar spune, și mai ales de un lucru așa de semnă, și care pôte să me privească chiar și pe mine . . .

Postelnicul. Tocmai pentru asta caut să-ți mai reamintesc . . . (Strigă.) Arcaș! (Un arcaș inainteză.) Du-te și dă de scire, mai întei Dómnei, și apoi lui Vodă, cumcă pré innalții judecători ai țării s'au adunat. (Arcașul ese.)

Mitropolitul. Dar pe Logofetul nu-l véd?

Postelnicul. El e lângă Vodă, silindu-se însedar să-i alineze durerile și să-l mângae . . .

Mitropolitul. Datu-s'au óre de urmele Voevodului și ale Hatmanului?

Postelnicul. Multe vuete se aud despre dênșii, Pré Sfinte; dar drept vorbindu-ți, ne indoim de tóte. Unii spun că ei ar fi fugit din țără peste granița Lehiei; alții, că ar fi ascunși chiar in apropierea capitalei . . . și că așteptă vești . . . ca să se întórcă la curte . . .

Mitropolitul. Ómenii cari nesocotesc cele mai sfinte datorii cătră capul țării, aceia numai gurile Gheenei să cade să le védă!

Postelnicul. Grăesci bine și ești drept in inimă, In-nalt Pré Sfinte! Tu ești ángerul țării aceștia, precum pré îndurătorul vostru Alesandru Vodă e părintele ei!

Arcașul. (Intră și anunță.) Măria Sa Ana Dómna vine!
(Toți se ridic.)

SCENA VII.

Intră *Dómna* spriginită de *Cămărășița*, și *O curtencă*.

(Scenă mută. Dómna slabă și susținută de femei inainteză și se aședă la stânga pe un jilț. Femeile după Dómna in picioare. Judecătorii stau toți in picioare la dreapta; toți privesc fără ca să îndrăznescă a întrerupe tăcerea până ce, mai târziu, arcașul revine și anunță.)

Arcașul. Măria Sa Vodă vine!

SCENA VIII.

Intră *Vodă* și *Logofetul*.

(Cu toții fac loc lui Vodă și i se inchină.)

Vodă. Ședeți la locul vostru pré sfinților părinți și voi cinstiți boeri, ca și arcași, și ve uréz vreme bună! (Se pune într'un jilț din stânga in fața scenei. Dómna e in fund, suspinând cu capul între mâni. Judecătorii se aședă in jilțurile lor.) V'am chemat aicea ca să ve dați părerea și hotă-

rirea voastră, într'o pricină mare pe care crierii mei singuri nu sânt in stare să o deslege, și nici, după legea omenescă, nu se cade ca desur să o hotăresc. Dela luminile vóstre, dela cugetarea și drepta-ve judecată, cer acésta hotărire, fără care nu sciu de mi-aș mai puté stăpâni simțurile și nu aș face vre o nevrednicie! Spune tu, logofete, istoria olacului mort; povestesc osenda ce-am dat'o ucigașului, cum și acelui nebun ce a îndrăznit să se pue împotriva hotăririi mele, și apoi spune . . . incepe logofete!

Logofetul. Nu sciu, Măria ta, decă povestirea mea nu ar páre unora cam rivnitóre, și asta ar puté face ca dreptatea să nu-și dee cuvântul ei hotăritor . . .

Vodă. Nu te teme de nimica, Logofete; eu, ca și lumea intrégă care me inconjóră cunoștem cinstea și neprihánirea sufletului ca și a cugetului teu. Ți, vorbesce, căci dreptatea trebuie să se asculte.

Logofetul. Pré cinstiților și sfinților Părinți, și beeri și voi breslași, eu nu sciu de cât aceea ce cu ochii și cu urechile mele am putut să aud. Eră eri diminétă, când am trimes pe olacul meu, o slugă veche și credinciosă, după o trebă grabnică a țării. Și precum in acea Ți, Măria sa Vodă se intorcea din voiósa lui călătorie ce a făcut'o in mijlocul țării, pentru ca să cerceteze pásurile norodului seu . . .

Vodă. Treci acestea!

Logofetul. Eu eram grăbit să-i pun tóte la cale pentru primire. Veniam tocmai spre sala cea mare a palatului, când de odată inainte de a páși pragul, aud țipetele a mai multor glasuri. Me apropiu, și véd, in mijlocul o mulțime de slugi și curteni ce alergase de prin tóte ungherile, că olacul sta lungit la pământ, și nu da nici un semn de viétă . . . straele tóte-i erau pline de sânge . . .

Vodă. Haide . . . istorisesc inainte!

Logofetul. Intrebai ce e? Și mi se raspunde că așa l'au găsit in cerdac, fără să pótă nime cunoșce pe cel ce l'a ucis . . .

Vodă. Și pe urmă? . . . spune-le totul!

Logofetul. Venind pré innalțatul nostru Domn, și intrând in sala cea mare a palatului, o femeie, femeia olacului, îi eși inainte și se aruncă la picioarele Măriei sale, cerându-i îndurarea și pedepsa ucigașului. Măria sa a jurat să pedepsescă pe ori-cine ar fi, dar nime nu cunoșcea cine-i ucigașul!

Vodă. Eră Voevodul Svidrigelo, spune-le!

Logofetul. Da, așa se pare, după mărturisirea unui slujbaș ce Țicea că ar fi auđit glasul Voevodul răcnind la olac . . .

Vodă. Și chiar după mărturisirea lui însuși! Voevodul nu a tăinuit faptul; ne-a spus însuși că e ucigătorul, și eu, care-mi dădusem cuvântul de a pedepsi pe ori-ce factaș de crimă in țără la mine, l'am pedepsit cu pedepsa ce se cuvine la așa invinovățire.

Logofetul. Așa, Măria ta a hotărít ca Voevodul să moră!

Vodă. Și fiind că Hatmanul a venit să se pue in potriva hotăririi mele, și mai mult de cât atâtă, a amenințat chiar cu paloșul seu pe Logofetul, pe cel mai prețuit apărător și prieten al meu, i-am dat poruncă ca a două Ți să nu se mai găsescă pe pământul Moldovei mele, decă vré să-și mai Ție capul pe umere! Dar peste nópte . . . spune tu Logofete, ce Ți s'a întâmplat să întelnesci, să veđi și să auđi in astă nópte?!

Logofetul. Astă nópte umblam de strajă, și incungiuram palatul ca să véd decă e bine pázit de giur impregiur. Când étă că inspre zorii Țilei, imi es inainte doue femei, imbrăcate in negru și imbrobodite la față. Le intreb de unde-s? cine-s? Nu-mi raspund nimică, și vor să intre cu sila in palat. Eu me pun inainte și nu le las să trecă, cređend că vor fi niște făcători de

rele; dar de odată o mulțime de slugi și arcași năpădesc asupra mea, și nu știu de cum aș fi scăpat fără deca Măria sa Vodă nu s'ar fi ivit între noi. Numai prin vederea lui a făcut să-și oprască furia aceea lae de oameni, și astfel să rămân cu viața întrăgă.

Vodă. Și apoi, cine erau acele femei?

Logofetul. Le-am cunoscut atunci când Vodă a început să vorbească: erau . . . Măria Sa Ana Dómna, și cu cămărășita sa.

Vodă. Așă, ele erau! Ascultați voi judecători intru sfânta dreptate: După ce m'am întors ostenit din lungul drum care-l făcusem, eu m'așteptat însădar să vie în camara mea, legiuita și drépta mea soție, Ana-Dómna, și să me întrebe de păsurile ce le-am îndurat în călătoria-mi, și să me mângâie cu farmecele și linguşirile ce este dat de Dumneșeu părții femeiesci. Am adormit în patu-mi rece, și visam la pusturi negre ca iadul . . . În zorii zilei, când somnul începea să mi se mai aline, aud de odată pare că niște strigăte îndrăcite ce plutiau impregiurul meu. Me desmeticesc, ascult bine . . . și aud că strigătele ce le visam erau aieve. Me scol, es la ușă, es în cerdac, și atunci vedui privelisea care v'a spus'o intocmai Logofetul. Așă este? spune!

Logofetul. Așă este, Măria ta!

Vodă. Erai și tu Postelnice, și căutai să aperi pe Logofetul?!

Postelnicul. Așă, eram și eu, Măria Ta!

Vodă. Acele doue femei, așă, erau: una Ana-Dómna, iubita și credincioșă mea soție, alta, cămărășita ei! Nópcea pe după cântecul cucușilor, singure ele, fără scirea mea, umblând pe drumuri . . . înțelegeți voi? Le-am întrebat de unde vin și ce au căutat . . . și cu cea mai mare sfruntare, fără ca să-și sară din minți înainte de a deschide gura, ele mi-au spus că se dusesse la temniță și că deduse drumul acelor ucigași pe cari mânia și hotărîrea mea îi pedepsise. Răspunde Dómna, așă e séu ba?

Dómna. Așă este.

Vodă. O auđiți, ea nu pôte să mai spue minciuni nici în fața voștră! precum n'a putut tăgădui fapta nici înaintea mea. O auđiți cum mărturisese singură?! . . . Dar stați voi, creerii voștri nu pot să pricépă încă tótă cruđimea ce trebuie să indure sufletul meu. Nu e numai acésta vina ei nelegiuită! Decă ar fi fost numai asta, înima mea s'ar fi induioșat pôte cătră femeia care poticnesce, și pôte că aș fi iertat-o . . . Aș fi đis: e fratele ei! și m'aș fi mulțumit cu remușcările inimei mele! Dar aflați voi, aflați că acest Svidrigelo, acest Voevod din Litvania și Kiora, pe care ea l'a scăpat, cu tótă nelegiuirea lui, și pentru care ea a călcat peste datoria ei de femeie . . . nu este fratele ei de sânge . . . este rumai un copil găsit și infiet prin îndurare de Duca de Litvania și Kiora, tatăl Anei, și că așă, dragostea ce Ana arêta pentru dēnsul, nu eră o dragoste frățescă, ci o pécătóșă dragoste muierescă!

Toți judecătorii. (Murmur și fac mai multe mișcări.)

Dómna. Mare Dumneșeu! ce trebuia să mai aud încă! Și cređi tu, Măria Ta, că o faptă ca asta ar fi putut să se întēple în viața mea?

Vodă. Cred, aceea ce cu ochii mei vėd!

Dómna. Nu-mi mai rămâne atunci de cât cerul de deasupra mea care să me judece! Dar o spun în fața lumii întregi, și cu cel din urmă al meu cuvēnt, că e o minciună sfruntată! . . . (Aruncându-și privirea la Logofet.) Dēnsul e acela ce ț-a spus aste cuvinte?! El ți le-a spus! După atăta batjocură, după atăta murdărie din parte-i . . . să vie până la cel mai sfânt lucru . . .

Vodă. Ei lasă, Dómno! nu te legă de ómenii nevinovați intru nimica! Cređi că eu nu pot afla cum se petrec lucrurile în lume?!

Dómna. Dar el ț-a spus cele mai nerușinate minciuni! El m'a batjocorit așă precum tu nu poți crede, precum n'am îndrăznit nici să ți-o spun în fața ta, necum să mai vorbesc în fața ăstor ómeni adunați! Dar, cređi-me, el îți sapă chiar grópa, tronul teu . . .

Vodă. Ei lasă, lasă . . . Cel ce se înecă se apucă cu mâinile chiar și de un paiu, cređend că-l va putē opri din furia valurilor! . . . Cunosce bine pe Logofetul, il știu cât prețuesce, și ori-cine și ori-ce mi-ar spune despre el, e însădar, Dómno!

Dómna. Atunci, numai Dumneșeu pôte să ți indrepte gândurile ca și faptele tale!

Vodă. Treceți acum, pré cinstiți și pré sfintiți părinți, și voi ceilalți, treceți în șala de alătura, judecați aceea ce ați auđit, și apoi veniți înderēpt și dați-ve hotărîrea; și cine nu se va supune ei, acela nu va fi vrednic de a se bucură de harurile vieții aceștia.

Toți Judecătorii. (Se ridice și intru la stânga.)

Vodă. Du-te și tu Logofete, și tu Postelnice cu dēnșii. Nu trebuie ca ei să fie lipsiți de luminele vóstre! (Logofetul și Postelnicul trec în stânga.)

SCENA IX.

Vodă, Dómna și Curtencele ei.

Dómna. (După o tăcere lungă) Măria ta, de și eu nu sūnt și nu prețuesc mai mult de cât ori-care femeie din asta lume, dar nu pot, pe cată vreme sūnt încă în viėtă și am o minte întrăgă, să vėd atăta nedumerrire în sufletul teu și atăta ticăloșie care te inconjoră. Ascultă-me cu muntea-ți lămurită, și nu te potrivă la minciuna și hula ce-ți se face de alții! Cum, ai crede tu că eu, după (ăinci-spre-đece ani de traiu legiuit, în care nici un creș de bănuielă nu s'a ivit pe a ta frunte, acum tocmai, când am început a scobori cu!mea vieții, să faptuesc așă nerușinate nelegiurii? . . . Și cum încă? cu cine?! . . . Me mir cum pământul mai pôte să sufere pe fața-i o asemenea sfruntată minciună! Ai fi cređut Alesandre, că tocmai Svidrigelo . . .

Vodă. Taci! Nu voiu să-mi mai cuvinteze nimene numele lui, precum nu voiu să mai aud nici de al teu.

Dómna. Așă dar nici durerile cele mai de cređut nu te-ar putē întorče dela hotărîrea-ți?

Vodă. Nici chiar tatăl meu din mormēntu-i vechiu și adănc, de ar eși acum și mi-ar poronci, să te iert . . . eu tot nu te-aș iertă!

SCENA X.

Intră *Un arcaș*, urmat de *Toți judecătorii*, *Logofetul* și *Postelnicul*.

Arcașul. Vin judecătorii!

Mitropolitul. (Dând cetire unui act.) „Noi jos iscăliți mari preoți, cu intrăga boerime și staroștii breslelor din Sucéva, capitala țerii Moldovei, chemați de pré innălțatul Domn și stăpân Alesandru I, spre a ne face cunoscință de o faptă cu care se invinuesc Măria Sa Ana Dómna, legiuită soție a Domnitorului; după chibzuința și socotința noastră, și după înțelegerea ce toți împreună avut-am, ne-am hotărît a ne da părerea cumcă: Măria Sa Ana-Dómna, pentru greșelile ei în potrivă voinței soțului ei, cum și ale legei noastre drepte creștinesci, ar fi bine rămășita đilelor sale să le petrecă într'un sfânt locaș de adăpost, îndepărtată de privirile ómenesci, ca să-și pótă spěla și mântui sufletul pentru điuva cea de apoi. Er că Măria Sa, pré slăvitul nostru Domn Alesandru I, slobod să fie de ori-ce legătură legiuită cu a sa de până acum Dómna, și să pótă primi altă legătură, decă îi va fi cu voia și cu trebuință.”

Dómna. Inchisă pentru viėtă și despărțită! Vai! nu-mi mai rămâne nimic!

Din „Călindarul lui Păcala“ pe 1885. *

Unde a fost vinul.

Băiatul: Intipue-ți, bunico! Aseră unchiul a căzut cu cinci sticle de vin și nici una nu s'a spart.

Bunica: Dar cum s'a putut întâmplă acesta?

Băiatul: Așa, că cele cinci sticle de vin au fost în stomacul unchiului.

Mitutica.

Tatăl: E bine, Lilică, pe cine vei lua de bărbat decât vei fi mare?

Mitutica: Pe unchiul, că nu-i place prăgitura și mi-o dă totdeauna mie.

Cu minte.

Dama: E frumoasă știință astronomia, căci astfel învățații pot să ne prorocască timpul și să ne calculeze până la minutul cel din urmă cursul stelelor. Me mir însă, că cum pot să le afle și numele!?

Studentul.

Un străin: Nu este încă ocupat scaunul acesta?

Studentul: Încă nu, dar în curând are să vină — amanta mea.

* Prețul 40 cr. Se află de vânzare la administrațiunea „Familiei“.

Vodă. Astă din urmă pedepsă, despărțenia, e cea mai ușoră, și cred, chiar cea mai plăcută pentru tine.

Dómna. Nu me mai batjocori, Dómne!

Vodă. Cât pentru cea dintâi, închisórea, nu te întristă pré tare . . . vei petrece bine și sub o rasă négră și vei gustá aceleas poște indeplinite care și 'n această curte le aveai. Bistrița este o plăcută și veselă mânăstire, munții ce o încunjóră sânt frumoși la privire, și riul ce o scaldă, va puté sluji ca să-ți speli într'ensul greșelile tale!

Dómna. Facă-se voința lui Dumneșeu!

Cortina cade.

Finele actului III.

(Va urmá.)

N. A. Bogdan.

Cătră codru.

odrule frate de cruce,
Las să mor pe-al teu pământ;
Căci n'am sat unde me duce,
N'am nici loc pentru mormânt!

Las să mor in érba-ți verde,
Colo 'n umbra de stejar;
Viéța-mi tristă se va perde
Cu suspinul ei amar.

Vântul serii me va plânge,
Șuerând la inserat;
Pécurarii toți s'or stringe
La mormântul meu uitat.

Ș-or cântá doine de jale,
De un suflet ce-a iubit
Și iubind afar' din cale,
A secat, s'a veșteđit.

Valeriu Rusu.

Pățania ibovnicului.

— Istorióră poporală din Transilvania. —

Intr'un sat — nu se spune in care — trăia un om bun și cu frica lui Dumneșeu. El se îndeltnicia mai mult cu crescerea porcilor, căci se spune că și tatăl seu tot porcar erá pe când trăia, dar oricine intrá in casa lui, erá mulțumit de omenia cu care erá primit și ospétat — și mai cu sémă sáracii nu eșiau nici odată cu mâna gólă din casa lui. Erá numit chiar fruntașul satului — și omul nostru decă se anevoiá să-și facă cinstită casa și numele binecuvântat de tótá lumea, nu putea suferi — Dómne feresce — să-și vedá casa scósá de hulă, căci sciea el că decát purtat in gura lumii cu vorbe de defaimă, mai bine ciormolit in focul iadului.

Insé lumea, ca lumea! Le gătise pe semne tóte, numai de casa bietului om nu se legase! In tóte părțile nu auđiai de cât că femeia omului nostru are ibovnic și că-și trage bărbatul pe sfóră. Așá de tare s'au lăfit vorbele acestea, încát au ajuns până la urechia bărbatului. Și de cât ar fi auđit el de casa lui așá fel de vorbe, mai bine l'ar fi trăznit, căci de o mie de ori ar fi fost mai bucuros.

Așá vorbiá lumea — și póte că avea dreptate, căci este o vorbă: până când nu faci foc, fumul nu esá. Pusu-s'a el feliuri și chipuri ca să descóse ceva, dar nu putea nimic, ca și când ar fi fost lucru vrăjit.

— Ori că lumea clevetesce, ori că femeia mea-i o vielenă și eu nu pot descoperi nimica. Dar lasă că m'oiu pune și eu pe atáta și decă a fi ceva oiú aflá eu, in ruptul capului, cine se face stápan in casa mea și-mi necinstesce numele.

Așá își dișe omul nostru intr'o di.

Apoi mai de cătră sérá își puse boii la car și porni, dičénd femeii lui că se duce la un oraș vecin, unde are o trébă grabnică și că n'are să póta veni decát peste câteva zile, spunéndu-i tot-odatá ca să caute ea de gospodárie in lipsa lui, ca și când ar fi el énsuși acasă.

— Bine, bine, bărbáțele! Fți incredințat, că voiú ingriđi de tóte câte mi-ai rénduit și vei găsi casa in stare bună. Cautá și dumnéta de fá trébă bună pe unde mergi și să nu te întorci mai târđiu.

In sfirșit plecá omul nostru supérat, dar nu cătrá orașul de care-i spuse nevestei, ci cătrá coliba porcarilor lui — și cum ajunse își desgiugá boii dându-le drumul să pascá și numai decát poronci lui Ion porcariul să se ducá acasă la sat.

— Auđi tu, mai Ióne, să intri in casá și să te trintesci intr'un ungheriu, să spui că ești bolnav greu — și mort-copt să nu te urnesci din loc, ci să bagi de sémă bine tot ce are să se petrecá in casá și cine are să vie in lipsa mea la stápană-ta. Și decă mi-i face tu trébă bună, să scii că îți mai dau pe lângá hac un porc, care ți-a plăcé ție.

— Decă-i așá, lasá pe mine jupáne!

— E bine! de-acuma du-te.

Și Ion se și porni cătrá sat pe când bietul om se gándurá cu gándurile. Dar se mai mângáia și el, gándurá decă va fi ceva are să afle numai decát, de vreme ce sciea pe Ion îndrăzneț și tare iscusit.

Cu drept, când Ion a ajuns la casa stápanului seu s'a și tréntit după ușá intr'un colț și când il întrebá stápană-sa că pentru ce a venit și ce are, el respundea că este mort de bolnav și că a venit să-l caute stápanul ca să nu móră in mijlocul câmpului.

— D'apoi stápanul teu nu-i acasă și n'are să vie decát peste vre-o trei zile. Cine te-o adus pe capul meu? Haide du-te!

Dar Ion nici nu gándia de ducá: inchise ochii și se făcu că dórme dus. Zádarnic se mai necájia nevésta să-l dee afará, Ion par că nici nu gándia să se misce din loc și apoi și ea s'a săturat de atáta strigát și l'a lăsat in pace după ce s'a incredințat că dórme, căutându-și de alte trebi.

Mai intéiu s'a pus de a fráméntat un aluat și a copt o pogace rumenă și frumósă de ți se duceau ochii după ea și ți se făcea poftá privind-o. Apoi a aruncat in cuptior un purcel táiat și curáțit bine, de-i venia și lui Ion pe la nas miros de friptură, dar inghiția și el in sec, ce erá să facă, căci dóră nu erá pregátit pentru énsul!

In sfirșit dá fuga la crișmá și aduce o ploscă plină cu vin de cel mai bun de care avea crișmariul.

Până când gospodárise ea tóte aceste, innoptase de-a binelui — și étá că intr'acésta vine și ibovnicul, căci decă gura lumii vorbiá de ibovnic, nu vorbiá fără nici o priciná. Nevésta omului numai decát îi sare înainte, spunéndu-i să nu se ingriđescá de omul de după ușá, căci este porcariul lor, care dórme dus, fiind bolnav de mórte. Apoi ca o gospodiná harnică intinde repede mésa, pune pogacea și plosca pe méșá și când erá să scótá purcelul din cuptior, numai ce aude afará chiar din naintea ușii: „Aho! Aho!”

— Vai de mine! Bărbatu-meu! Ascunde-te repede sub pat aici, — țise femeia ibovnicului, care n'apucase a gustă din mēsa ibovnicei lui,  r acēsta ridică repede mēsa, pun nd pogacea pe grindă și arunc nd ploșca cu vin după cupțior. Apoi repede ese inaintea bărbatului, care tocmai atunci intr  in casă — și incep  cu rău la d nsul, că de ce s'a intors aș  de grabă, că d r  ea n'a știut că va veni și că nu i-a putut pregăti nimic de m ncare și-l pofti ca de altă dată să nu o mai am gesc  ca pe o jucărie și câte, câte altele!  r bărbatul i-a respuns liniscit:

— Lasă, lasă, nu face nimic; de f me nu me t nguesc și nu mai bănui, căci omul nu știe ce are să i se int mple intr'un cias. M'am pornit, dar . . . cine-i omul ista?

— Cine să fie? Ia Ion porcariul! A cădut ca din ceriu pe capul meu și spune că-i bolnav . . . dă-l afar !

— Aș ! Măi I ne! Ce, n'auđi? Ce ai? Ce ți s'o int mplat?

— Mi s'o int mplat r u, jup ne, astăđi: am pornit de dimineță cu porcii intr'o pădure m ndr , m ndr  și rotundă ca pogacea de pe grindă; numai ce vine un lup și ia un purcel, frate cu cel din cupțior; dar și eu me intorc la d nsul cu o b t  cu moțochin , c t ploșca cea de după cupțior plină; atunci lupul aș  s'o uitat de urit la mine, ca omul cel de sub pat la tine!

— Dec  e aș , I ne, dă-te de c tr  uș .

De spinarea cui o fi fost rău nu știu, dar știu at ta că de atunci picior de ibovnic n'a mai călcat pragul gospodariului nostru și că a trăit de aci inainte ne mai vorbit de gura lumii.

Ioan N. Roman.

 menii sburători.

Điarul „La Ville de Paris”, vorbind de sperințele aerostatice cari se fac in acest moment, reproduce lista sperințelor celor mai cunoscute făcute dela secolul XV incoa de c tr  „ menii sburători”.

In 1462, italianul Dante, pun ndu-și aripe mecanice, sbur  dintr'un turn nalt de 200 picioare și stete c tva timp in aer; dar voind să se urce mai sus trebui să lupte in contra v ntului, și 'n sfort rile ce f c , ferul de care se servi  pentru a-și dirige aripele se fr nse, și c d  pe terasa unei biserici rup ndu-și picioarele.

C ț -va ani mai in urmă, in 1469, un musicant din Nuremberg reinoi incercarea lui Dante, perfecțion nd aparatul sburător, de care acesta se servise. El se aruncă in aer după o clopotniță, cu o incredere estraordinar . Vai! el c d  indată și fu ridicat mort.

Aceste doue sperințe, de și avură un sfișit f rte trist, totuși nu descuragiar  de loc pe un Italian anume Buratini. El iși construie un aparat după un nou model, și in 1491, se incerc  să sb re. Locul unde f c  acēsta sperinț  fu orașul Neapole, și er  față un public f rte numeros.

Bietul Buratini av  sórtea celorlalți; el c d  și muri indată.

In 1502, Bolori, tot italian, stabilit la Troyes in Francia, se aruncă in aer după turnurile catedralei acestui oraș și c d  p'o pi tr , de unde fu ridicat mort.

In 1651, Bernier, lăcătuș frances, inventă o păreche de aripi după un model nou, dar ca un om intelept le puse in v ndare.

Aceste aripi fură cumpărate de un Spaniol, Almero de Malameria, care se duse să facă sperinț  cu ele la Bath (Englittera), unde se omori.

In 1775, d. de Bacqueville, pun ndu-și niște aripi cari il costase 3500 livre, se aruncă liniscit după aco-perișul unei case după cheiul Malaquais și se susțină in aer mai multe secunde, apoi c d  in Sena, de unde fu scos viu cu mare greutate din cauza aripilor.

Cu tótă descoperirea aerostatelor, ard rea „ menilor sburători” nu se micșor  c tuși de puțin.

In 1797, la Paris, un anume Calais, care ad gase la aripele sale o c d  in forma evantaliului, c d  și muri.

Dar  c  ceea ce e mai ciudat: in 1813, germanul Degen plec  dela Tivoli, sbur  până la Sceaux, fără să se urce la o n lțime mai mare de șese-đeci metri. Trebuie să spunem că simplificase aparatul lui Calais, inlocuind c d  in forma evantaliului cu un aerostat de puterea d'a ridică doi ómeni.

Doine și hore din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului. —

XXI.

opiliț  de boer,
Caut  colo 'n sus pe cer.
Veđi cel nor pe l ng  deal,
Vin cu badea la Ardeal!
La Ardealu-i mare bine,
Cine mere nu mai vine.
— Fata-mi đice: ești nebun?
Mergi pe-o frunđ  de alun!
Că te-așt pt   re cine,
Și ride 'n braț  străine!

XXII.

Frunđ  verde f ie lată,
Dec t cu uritu-'n vatră,
Mai bine cu-o m ndr  'n șatră,
Să m n nci p ne uscată.
— Dec t beut și m ncat,
Și cu hida după cap;
Mai bine să fi fl m nd,
Cu m ndra de după ghit.

XXIII.

Cununiț  de fluturi,
Eu te joc să te scuturi,
Tu mai tare te 'nfluturi.
— Arđ -te focul cunună,
Cum nu te-a bătut o brumă,
De te-a pus in cap o ciuam !

XXIV.

Frunđ  verde de pe rit,
Cine dracu-o mai v đut:
Prin f naț  ierb  creț ,
Fată hi   și m r ț ?!

XXV.

Auđit-am că nu-i bine,
Să iubesci de l ng  tine;
Că te vede ori și-cine,
Și te face de rușine.
— Ci să iubesci mai departe,
Ori și când dorul te bate;
Te r peđi ca la un frate,
Ș-o intrebi de sănătate.

I. Dologa.

Catedra română din St. Petersburg.

St. Petersburg 19/31 oct. 1884.

Préstimabile Domnule Redactor !

Să me iertați, că nu mi-a încăput timpul să ve scriu duminică, după cum v'am făgăduit. Etă dar acum ve comunic notițele cerute de dvostre pentru „Familia” despre catedra limbei și literaturii Românilor in universitatea d'aicea.

Catedra-i înființată dela începutul anului curent. La 12 januarie st. v. am cetit lecțiunea preliminară despre care voi reproduce darea de sémă din diarul d'aicea „Novosto” (Noutăți, 1884, nr. 25): „Cu lecțiunea acésta, dl Sircu a deschis cursul seu de limba și literatura română. La lecțiune au asistat rectorul universității și membrii facultății istorico-filologice (de litere), și asișderea ambasadorul român dl N. Crețulescu și primul secretar al legațiunii dl A. Lahovari, invitați înadins cu acésta ocaziune de facultate. Auditoria, una din cele mai mare, a fost cu totul ocupată de studenți dela tóte facultățile. Universitatea de St. Petersburg se póte mândri, că dēnsa mai întieiu de tóte universitățile din Europa, afară de doue provinciale din Austria, a deschis catedra de limba și literatura română. Drept, că încă in al patrălea deceniu al secolului nostru s'a predat aicea (la univers.) doritorilor limba română vr'o câțiva ani de ampioiatul ministerului de esterne fac. Ninculov, care a compus póte cea mai bună gramatică a limbei române cu o ~~christomatie~~ (anatomie) aplicată in S. Petersburg 1840); dar atuncea s'aveau in vedere numai scopurile practice, după cum in ziua de astăzi in Francia, Italia și până la un loc chiar și in Austro-Ungaria, unde in școlele superioare se predă asișderea limba română.

Catedra română in universitatea noastră, după cum se vede din lecțiunea întieia a dlui Sircu, va portă un caracter mai cu preferință științific. Conținutul lecțiunii preliminară a tinerului docent a fost legăturile istorico-culturale a Românilor cu Slavii și însemnătatea studiării românismului pentru slavistică. Arătând pozițiunea geografică a Românilor in Europa și atērnătorele dela acésta legăturile strinse intre Slavi și Români, dl Sircu a descris in scurt comunicațiunile literare a Românilor cu Slavii dela sud, Rutenii și Leșii (Polonii). Din cele doue mai însemnate periode a literaturii la Români cel întieiu a fost curat slav, reprezentanții căruia in cea mai mare parte se trăgeau din Slavii dela sud, care au intins activitatea sa folositoare nu numai asupra Românilor din Moldova și Muntenia, dar și asupra confrăților lor, Slavilor de pe peninsula Balcanică; principatele române peste tot periodul acesta și chiar și mai pe urmă au fost punctul central pentru forțele literare sud-slave.

După ce a făcut analiza limbei române și a caracterizat poesia poporală română, dl Sircu a trecut la al doilea period, național, al literaturii române, care s'a început cu sfēșitul secol XV. Naționalismul acestui period se conține, propriu dis, nu in tendențe, ci in limbă, care dar a adoptat chiar literele slavone. Renașterea literaturii române a fost ajutată de măsurile feróce, întreprinse de calvinisti, care au străcurat nenociri inspăimēntătoare asupra Românilor din Ardél, stăruind din tóte forțele de ai înduplecă pe dēnsii să primescă legea lor, și până la un loc de influința Eu-

ropei occidentale dintr'o parte, din alta -- de lucrările fanarioților opoziționiste slavismului in biserica română și in diplomație in folosul limbei grece și realizării intereselor a mai multor instituțiuni și corporațiuni a orientului grec, afacerile cărora nu totdeuna, trebuie dispus, se abăteau la un țel bun.

In sfēșit, in jumētatea întieia a secolului nostru s'a început al treilea, cel mai nou period al literaturii române, care dară încă nu indestul s'a modificat. Cea mai însemnată schiță caracteristică a acestuia consistă in intențiunea de a se eliberă din lanțurile mai întieiu slave și apoi grece, și a se apropiă de lumea română, la care aparține și poporul român.

Dară in timpurile de pe urmă se zăresce óre-care nestatornicie in tendențele acestea: din sfera ómenilor de sciință se aud voci, că Români au istoria lor, creată in Europa orientală și o cultură in felul seu, formată pe basa greco-slavică și că pentru dezvoltarea spirituală-morală și politică a poporului Român dēnsul nu trebuie să aștepte ajutor de din afară, dela străini, dar sânt datori să se adreseze cătră forțele lor proprii, ce s'au arētat in lucrurile eroice al Mihailor-Vitigi, Ștefanilor mari și in activitatea publică a Mateilor Băsărabii și Vasililor Lupu.

Lecțiunea sa dl Sircu a terminat-o cu cuvintele următore: „Noie, slavistilor, totdeuna ne vor rămâne neînțelese mai multe părți, din cele mai însemnate ale istoriei slave in genere și parte ruse și a unora din limbele vie slave, fără sciința istoriei, literaturii și limbei Românilor, după cum și istoria acestor de pe urmă va fi totdeuna nelămurită și neînțeleasă fără istoria slavă. Dēcă in Rusia astfel de consciință nu s'a arētat până acum cu atâta purificațiune, acésta depinde de acelo, că aicea mai pară in timpurile nóstre slavistica și studiile in istoria literaturilor Europei occidentale arăta un număr in creștere și cercetările critice in cercul istoriei ruse mergeau pré incet.”

Sfēșitul lecțiunii a fost acoperit cu o mulțime de aplodismente. Ambasadorul român a fost încântat de primirea, ce a făcut universitatea. Rectorul împreună cu decanul facultății istorico-filologice i-au arētat cabinetul mineralogic și altele. Dēnsul însuși a fost profesor și are pensii profesorală; specialitatea lui e anatomia descriptivă, de care a făcut un curs in 2 volume; in universitatea din București a predat sciința acésta in termin mai mult de 25 ani. Ambasadorul ș-a exprimat dorința să se facă mai de aproape cunoscut cu universitatea de aicea și cu corporațiunea universitară.

Peste vr'o câteva zile după acésta dsa a dat un ospēt, la care a fost invitați rectorul universității, decanul facultății, profesorii de catedrele istoriei literaturilor occidentale și de limba și literatura română.

Voi adăuga, domnule, la acestea, că in anul trecut școlar am predat fonetica română in comparațiune cu a limbelor romanice și slave și etimologia comparată cu cea latină, mânducându-me descrierile lui Cipariu, Miklosich, Diez, Musafia, Hășdēu, Lambrior și Gaster. Ca manual studenților le-am recomandat mai mult pentru etimologie carticica lui St. Neagoe. La sfēșitul anului am cetit cu studenții vr'o câteva fragmente din monumentele limbei vechi a Românilor din „Cartea de cetire” de A. Lambrior și balada „Meșterul Manole”, arētând la ocaziune și regulele cele mai însemnate a sintaxei române. Ascultători am avut patra, intre care și pe prof. de istoria literaturilor europene-occidentale, care sciea ceva din limba româna mai de nainte; când eram student eu i predasem vr'o câteva lecțiuni.

In anul curent școlar am șapte ascultători, intre care doi profesori, amēndoi de istoria liter. europene-occidentale; unul cel de an, adeca de aicea, și altul dela universitatea de Nazicov, din provincie. Le predau

din gramatică fonetică comparată cu cea română și a limbilor de pe peninsula balcanică și literatura. Din ultima am făcut o introducere în poezia populară cu exerciții în cetire; până acuma am cetit „Miorița” și acuma-i fac analiza filologică. După acesta vom ceti „Inelul și Năframa” și încă v’o câteva balade, doine și colinde și apoi povești; pe urmă voi începe cursul regulat de istoria literaturii române scrise. Anul trecut am avut două lecțiuni pe săptămână; acuma trei: două de gramatică și una de literatură.

Etă, Domnule, tot, ce ve pot comunica despre cursul meu. De curând voi trimite fragmente din literatura populară basarabiană, culese de mine în locul meu natal.

P. Sircu.

Literatură și arte.

Studiu asupra lui Alecsandri. Dl P. Broștean publică în nr. 43 al revistei germane „Magazin für die Literatur des In- und Auslands” un studiu asupra poeziilor dlui Alecsandri, citând din traducerile lui L. V. Fischer, cari au fost declamate și în societatea „Les-sing-Verein” din Lipsca de către artistul Adolf Meyer.

„Școala Practică”, magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară de Vasile Petri, tomul III numerele 6 și 7 pro septembrie și octombrie a. c. au apărut și conțin: După esamenale de veră: VII. Disciplinarea școlărilor. — Raport despre esamenale de veră dela unele școle elementare din districtul Năsăudului. (Incheiere). — Servitorul neindurat. Lecțiune practică din istoria biblică pentru școlile elementare, despărțământul superior. Predarea lui „a” scris. Lecțiune practică pentru clasa elementară. — Substantivul. Lecțiunea practică din gramatica română de V. Manărean. — Etymologicum magnum Romaniae. (Incheiere). — Invățământul rural din Elveția. — Noua lege școlară din Belgia. — Varietăți. — Bibliografie. — Abonamente se mai primesc cu toate numerele dela început, la redacțiune în Năsăud (Naszod, Transilvania).

Din „Beiu, Vodă, Domn”, roman istoric de dl Theodor Alexi, a apărut broșura dublă 9—10, conținând o ilustrațiune. Prețul 1 leu său 40 cr.

Legendar românesc pentru V-a și a VI-a clasă gimnazială, întocmit după planul ministerial de Alessiu Viciu, profesor gimnazial, Blaș 1883, a eșit de sub tipar. Cuprinde: I. Bucăți morale, filosofice și caractere; II. Fabule, mituri, tradițiuni populare; III. Alegorii; IV. Descrieri și narațiuni; V. Epistole; VI. Proză oratorică; VII. Drame.

„Deșteptă-te Române”, marseilea Românilor, e tradusă — dice „Opinca” — în italianesce de filoromânul Marco Antonio Canini, care a trăit mult timp între Români și ne cunoșce bine limba.

În biblioteca „Românului” a apărut interesanta scriere a dnei Emilia Carlen: „O căsătorie strălucită”. Această scriere, tradusă de dna Pulcheria Radu, se găsește la administrațiunea „Românului” în București. Prețul 60 bani.

Portrete vechi. „Noua revistă” din Iași spune că la Dorohoiu este o biserică de a lui Stefan cel mare, și încă una dintre cele mai frumoase. Pe murii ei se află zugrăvit Stefan cel mare în haine lucioase și cu barbă; zugrăvela e veche și sémână foarte mult cu cea găsită la Sf. Nicolae domnesc din Iași. Tot acolo se mai află portretele dōmnei Maria, a doua soție a lui Stefan cel mare și a fiilor sei Bogdan Voevod, Stefan Voevod și Petru Voevod.

Un tablou. Cetim în „V. Națională”: La vitrina magazinului de musică Sandrovitz, din calea Victoriei

în București, se află espus un mare tablou în culori, care atât ca ideă cât și ca executare oprește în loc pe trecători și atrage cu drept cuvânt admirațiunea tuturor. Acest tablou reprezintă un episod din ultimul răboi româno-ruso-turc și anume: o parte din forțele armatei române în munții din Balcani și niște dorobanți în repaus, tocmai în momentul când oficerul lor le citește un ordin de ȳi. Informându ne căru mǎestru de pictură se datorește acest frumos tablou, am aflat că el este executat nu de un artist, ci de un amator al frumoșelor arte, de un tiner locotenent, din regimentul 4 de linie, dl N. Sp. Săulescu. Sūntem informați, că acest tiner oficer mai posedă și alte multe tablouri făcute de dēnsul și că este inzestrat cu un mare talent natural în pictură. Credem că asemenea tineri cu talente trebuie încurajați.

Vorbele străine în limba română. Dl Obedenar a făcut o dare de sēmă în „Revista lūmei latine” despre Dante tradus românesc de dna Chițu. În această dare de sēmă dl Obedenar, vorbind despre limba română cultivată, scrie: „Ca să putem da o idee despre frecvența vorbelor străine de cari se cuvine să se curețe limba română cultivată, am făcut următorul mic recensământ: Am aflat în discursul de recepțiune al unui academician originar din Bănat, 23 usuri de vorbe străine pentru 1031 usuri de vorbe (nu ȳicem 23 vorbe străine din 1031, ci 23 usuri de vorbe străine din 1031 usuri de vorbe); ceea ce dă o proporțiune de 22 la 1000. În respunsul făcut recipiendarului de către un academician originar din Moldova, am comptat 42 usuri de vorbe străine pentru 2035; ceea ce dă 21 la 1000. În articolele de fond ale principalului ȳiar din București, am aflat 92 usuri de vorbe străine pentru 2859 usuri de vorbe; un raport de 32 la 1000. În discursul foarte emoționat pronunțiat la adunare de către unul din capii partidului liberal, am numerat 97 usuri de vorbe străine pentru 2416 usuri de vorbe; o proporțiune de 36 la 1000. În fine, în discursul unui ministru am putut comptă 93 usuri de vorbe străine pentru 3681 usuri de vorbe; un raport de 26 la 1000. În mediă, vorbele străine sūnt dar usitate estăȳi în proporțiunea de 28 la 1000”.

Teatru și musică.

„Copila din flori”, comedia în 4 acte a dlui G. Ventură, a avut un succes mare pe scena teatrului Național din București. Pân’acuma s’a jucat de 4 ori și totdeuna a asistat lume multă; probă, că este public, decă i se reprezintă piese bune. Autorul ș-a croit piesa pe talia actorilor, scriindu-le roluri conforme puterii lor; aci este a se căută cauza principală a succesului. Subiectul este scos din viața socială bucureșcenă și tratăză următoarea istoriă. Maria Dumbrăvean este o copilă găsită, care s’a crescut în Asilul Elena Dōmna, de unde ca guvernantă intră la dna Elena Băltescu și atrage simpatiile tuturor. Numai fiica dnei Băltescu, doȳra Margareta, i face alusiuni relative la originea sa socială; ȳer fiul dnei, Iorgu Băltescu, i face chiar insulte, căci dēnsul crescut în străinătate, a adus cu sine de acolo un suflet corupt. Costică Băltescu, fiul dnei Smaranda Băltescu, cumnata dnei E. Băltescu, un tiner onest și modest, care a studiat ingineria în țeră, are pentru bieta copilă simpatii și atențiuni, ba Costică se îndamorăză de ea și vre s’o ia de nevastă; mama lui însă se opune, căci este o femeie crescută în prejudiciile societății. Vērul seu, Iorgu Băltescu, spre a-l abate, face curte Mariei, această însă el respinge și ne mai pretēnd să sufere insultele, se otărește să părăsescă această casă. Înainte d’a face această, se duce la advoca-

tul Cernovean, dându-i actele sale să le studieze, spre a vedea dacă mai trăiește părinții ei. Această vizită i produce un rău nou, căci dna Elena Băltescu, gândind că fata e amanta lui Cernovean, o gonesce din casă. Advocatul Cernovean, studiând actele, află cu mirare, că Maria e fiica lui și a dnei Elena Băltescu, fiică pe care amândoi o credeau mortă; el sosese tocmai la timp la Constanța, unde Maria vră să se sinucidă, o scapă și o mărită după Costica, spunându-i că este fata lui, mama însă rămâne necunoscută. Piesa are multe scene dramatice, actorii au jucat bine. Dna Frosa Sarandi (Smaranda), dna Manolescu (Maria), dna Vasilescu (Elena), dl Manolescu (Costica), dl Cristescu (Iorg) ș-a interpretat bine rolurile. Și dl Millo a avut un rol episodic, al israelitului Udenenk, cu care a stors aplause.

Teatru românesc în Viena. Dl I. C. Lugoșan, carele n'a putut da nici o reprezentație în Ungaria, căci n'a avut concesiune ministerială, în Viena a dat o serată în salonul restaurațiunii „Stadt Wien“, unde s'a întrunit apoi totă colonia română din Viena. Cu asta ocaziune dl Lugoșan a jucat „Cucóna Chirița“ de Alecsandri și „Ciobanul din Carpați“ de Iosif Vulcan, în costum foarte pitoresc. Apoi a cântat câteva cuplete și a declamat o baladă. Succesul a fost mare. Din Viena dl Lugoșan se duce la Paris, spre a studia la conservatorul de acolo.

Dșora Teodorini, după cum aflăm din diarele bucureștene, va vini la primăveră în Bucuresci, unde are de gând să dea o serie de reprezentațiuni. Dar nu s'ar pute angagia artistele române la opera italiană din Bucuresci, în loc ca ele să deuteze prin străinătate?! Intrându-se toate talentele musicale la Bucuresci, încetul cu încetul s'ar pute face începutul unei trupe de operă românească.

Societatea filarmonică din Orășova, comuna „Carpați“ de acolo, este numită „Societatea Filarmonică de diletanți, care a luat naștere în orașul nostru. Scopul ei este de a propaga dezvoltarea artei și gustului musical, înființând o școală de musică instrumentală cu prețuri reduse, cum și de a ajuta intru cât vor permite mijlocele societății, pe aceia cari dovedind că au talent se vor decide a îmbrățișa una din aceste arte, de a arangia producțiuni musicale, oferind membrilor serate amuzante. Între membrii fundatori ai acestei societăți figurează dna Maria Colonia, dna A. Fotino, dna și dl conte Talievi, dna Aneta Peșiacof, dd. N. Racoviță, F. Pohl, Zaman, Sișefsky, C. Gaudy, Lauterbach, C. N. Michail, C. Litarcek și alții. Dorim reușită deplină noii societăți în frumosul scop ce urmărește.

C e e n o u ?

Regele și regina României, întorcându-se dela Sigmaringen, au fost primiți foarte cordial atât la Viena, cât și la Budapesta. În Viena primirea li s'a făcut de cătră moștenitorul de tron Rudolf, care dimpreună cu soția sa principesa Stefania, i-a așteptat la gară și apoi au dat un dineu de gală în onorea lor. La Budapesta, la gară au fost întâmpinați de împăratul și regele Francisc Iosif, de primul-ministru Coloman Tisa, și de alți demnitari în gală. Înălții oșpeți au fost conduși apoi în castelul regesc din Buda. Săra s'a dat în onorea lor un dineu de gală, la care participară demnitarii de frunte; apoi părechea regală română, monarcul nostru și archiducesa Maria Valeria s'au dus la teatrul de operă, unde însuș monarcul a dat reginei române deslucirile relative la opera „Bánk bán“ ce se jucă. Publicul, îmbrăcat tot în gală, a petrecut cu atențiune simpatică pe augustii oșpeți. Încă în săra aceea suveranii români au plecat spre Bucuresci.

Sciri personale. *Ubicini,* cunoscutul filoromân, care a murit zilele aceste în Francia, a lăsat o frumoasă colecțiune de scrieri privitoare la oriinte, bibliotecii centrale din Bucuresci. — *Dl dr. G. Vuia* a obținut dela ministeriul instrucțiunii publice din România aprobarea pentru introducerea „Igienei“ sale populare ca manual didactic în usul elevilor din școlile secundare. — *Dl dr. Ilarion Pușcariu,* protosincol și director al despărțământului Sibiiu al Asociațiunii transilvane, a propus în adunarea din Avrig să se adune cărțile vechi, care s'ar găsi pe teritoriul acelu despărțământ.

Adunarea reuniunii femeesci din Sibiiu. Adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Sibiiu s'a ținut în săptămâna trecută, sub presiul dnei Ioana Bădila, vice-presidenta Reuniunii. Anunciându-se mărtea generalului Davila, care a fost membru onorar al Reuniunii, dna Anastasia Toma ceti raportul comitetului despre activitatea acestuia dela cea din urmă adunare generală. Din acesta vedem, că școla Reuniunii are deja 6 clase. Apoi s'a satorit bugetul pe anul 1885 cu 2608 fl. venite și 1926 fl. cheltueli. Doue locuri în comitet devenind vacante prin retragerea dșorelor Sabina Brote și N. Dunca, se aleseră dnele E. Bugarschi și Otilia Comșa. Activitatea comitetului acum se concentrează la arangierea tombolei, pentru care au sosit atâte obiecte, încât doue salone mari ale dnei presidente Maria Cosma formeză o frumoasă esposiție. Aici lucrază damele de dimineața până săra, spre a asigura un succes strălucit.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu a mai primit obiecte pentru tombola ce va arangia, dela damele și dela domnii: Aurelia de Trașă, 20 fl. v. a., Victoria C. Iuga n. G. Bariș, note pentru piano; S'o vedi mama n'o mai uși, Tupiș prin năgăruș, Sërba din cănuța, Rhapsodia română; Maria G. Bariș, una cutie cu hărți și cuverte pentru corespondență; Virginia Iuga Contes Allemands; Aurora Kischbach colecțantă: 1 fl. v. a., Maria Macavei 2 fl. 50 cr. v. a., Eugenia Macavei 2 fl. 50 cr. v. a., Eugenia Jurca 1 fl. v. a., Eva David 1 fl. v. a., Maria David 1 fl. v. a., dl Nicolae David 1 fl. v. a., Sofia David 1 fl. v. a., dl Alesandru David 1 fl. v. a., Sofia Macavei 1 fl. v. a., Maria Ionuț 1 fl. v. a., Salvina Macavei 1 fl. v. a., Ana Macavei 1 fl. v. a., Iuliana Ciura 2 fl. v. a., Maria Sivea 1 fl. v. a., Ana Adamoviciu 2 fl. v. a., Eva Rancea 1 fl. v. a., Paraschiva Jurca 1 fl. v. a., Sofia Cosma 1 fl. v. a., Eva David Drăgan 1 fl. v. a., Ana Ghib colectantă: una traistă din lână, 1 ștergar, una păreche clește de zăhar, una taviță pentru lampă, dl Grigorie Ghib paroc 1 orologiu de busunariu, Elena Avram una lingură de lemn, una merindetă, Elisabeta Avram 6 verigi de nicol, Maria Catilina una traistă, 1 servet, Maria Căzan 1 ștergar, Ioana Hartapeț 1 ștergar, dl Andreiu Bucșa una cutie de lemn pentru sare și una batistă, dl Nicolau Oancea inv. una lingură de lemn, Henia Oancea una merindetă, Elena Aleman 1 ștergar, Elena Cernat 1 servet, Maria Creț 1 servet, Maria Achimescu una merindetă, Maria Bogdan una traistă de lână, dl Toma Barb traficant una pipă de lemn, Mar a Barb una păreche ciorapi mici, Marina Deloran, una traistă de lână, Maria Chivuța una batistă, Ioana Bogdan 1 servet, Maria Ciuchendea una merindetă, Ana Bogdan una merindetă, Maria Mihăilă una traistă de lână, Paraschiva Aleman una traistă de lână, Elena Popoviciu Barcian, una mėsă de fumat, prin dna Iudita Todescu colecțantă: Draja Sofia lui Simion 2 mării de cafea bembicolorat, Letiția Oncu colecțantă: 1 țitor de bilec din bronce și sticlă rosa, Rhea Silvia Ceontea 1 țitor pentru tutun din catifea brodată.

Tulburare studentescă în Budapesta. Juandea română din Budapesta a hotărît, că în săra de 7 toy,

st. n. va ține o cină colegială. Cineva a informat tinerimea maghiară, că scopul acestei cine este d'a serbă centenarul revoluțiunii lui Horia; această a produs o mare agitațiune, tinerimea maghiară a ținut o adunare spre a lua măsuri de impedecare. Tinerimea română aflând această, a trimis o declarațiune în scris relativ la scopul cinei. Această a impedecat apoi a se face vr'o demonstrațiune mai mare; cu toate aceste tinerimea maghiară s'a dus la restaurațiunea unde aveau să se intrunescă românii, și după niște exclamațiuni injurioase s'a imprășciat. Tinerimea română ș-a ținut apoi cina în linisce. Se scrie, că cel ce a informat tinerimea maghiară atât de fals și care prin urmare a produs scandalul acesta, este un tiner român aradan.

Hymen. *Di Ioan Buzura*, cleric abs. al arhidiecesei Sibiuu, la 4/16 își va serbă cununia cu dșora Carolina Bărbos, fiica preotului Eutimiu Bărbos în Ciocotș, Ardêl

Reuniunea femeilor române din Brașov va ține adunarea sa generală în 7/19 novembre a. c. la 3 ore după prânț în sala gimnasiului român gr. or. din loc.

Societatea „Junimea” din Iași a serbat în joia din săptămâna trecută a XXI aniversară a înființării sale, prin un banchet în otelul „Trăian”. La acest banchet, scrie „Liberalul”, mai toți membrii răspândiți ai Societății, în frunte cu dnii Alecsandri și Maiorescu, s'au grăbit a se adună și a serbă această frumoasă aniversară.

Reuniune de credit în Timișoara Inteligența română din Timișoara, și nu capitaliști din România, precum s'a anunțat întei, vr'e să înființeze la Timișoara o reuniune de credit, cu capital de 30,000 fl., împărțit pe 600 de acții de câte 50 fl. La subscriere este a se plăti 5 fl. de o acțiune și câte 30 cr. spese de întemeiere. Pentru realizarea acestei întreprinderi s'a convocat o conferință generală și publică pe 19 nov. în sala otelului „principele de coronă” din Timișoara. Dorința întemeiatorilor este, ca această reuniune să fie modelul, după care să se facă prin comune altele asemenea mende d'a scăpă poporul din mâile usurarilor.

Biserică română în Graț. Preotul militar gr. or. din Triest, dl Alesandru Muntean, a cerut și a primit autorizarea, ca în fie-care lună să mērgă la Graț în Stiria și să facă serviciul divin, fiind că se află acolo peste o sută de familii de legea gr. or. cu stare bună. S'a luat și hotărîrea, ca să se întemeieze acolo o comună bisericescă făcând în același timp și pașii necesari pentru realizarea acestei decisiuni. Ca fond s'au colectat între familii 150 fl., și s'au cumpărat ornamente bisericesci. Demnul preot merge regulat la Graț și oficiază în limba română după ritul gr. or.

Proces de presă. „Pester Lloyd” comunică că procurorul de stat din M.-Oșorheiu ar fi început proces de presă în contra „Observatoriului” pentru un articol publicat în nrul 82 din a. c., în care se dice că poporul român își va dobândi drepturile după Plevna unгурescă.

Noul patriarc din Constantinopol. Mitropolitul din Dercos, Ioachim, s'a ales patriarc ecumenic la Constantinopol. Noul patriarc este unul din cei mai tineri prelați ai bisericei grece, născut la 1836 la Calimachia orașel al insulei Chio, (patria mai multor prelați iluștri ai bisericei grece); a fost crescut prin îngrijirea unchiului seu Ioachim al II-lea, atunci mitropolit la Cysic. Devenit archidiacon, actualul patriarc și-a primit instrucțiunea în școala de teologie din insula Halchi. În timpul primului patriarcat al unchiului seu dela 1861—1863, Ioachim al IV-lea intră în biuroul sfântului Sinod, apoi fu numit mitropolit la Larissa, unde a lăsat cele mai bune suveniruri între inferiori și

poporațiune. În 1873 succedă P. S. S. Neofit în tronul metropolitan din Dercos și fu numit între membrii sfântului Sinod. În totă cariera sa patriarcul Ioachim al IV-lea dice „Telegraph” a dovedit virtuți rari și o fineță de spirit care îl va face demn de tronul patriarcatului ecumenic din Constantinopol.

Concurs internațional de frumuseță. Concursul internațional de frumuseță s'a deschis definitiv la Paris la 29 octombrie. Inscrierea candidatelor va avê loc la reședința comitetului, 41, rue de Lille, până la 25 decembre viitor. Candidatele vor trebui să dea numele lor seu un pseudonim și adresa lor esactă. Limita etății este ficsată între 20 și 30 ani, fără însă a fi nevoie de act de nascere, căci comitetul își rezervă dreptul de a refușa inscrierea persônelor ce vor face înșelăciune în această privință. Portretul fotografic al fiecărei postulante va fi executat chiar în ziua și momentul inscrierii. Dreptul de inscriere e ficsat la 10 fr. (cuprinđendu-se inscrierea și fotografia). Portretul va fi de un format regulat, de $15\frac{1}{22}$ centimetre, bustul decoltat, aprôpe 3 sferturi, fără retușare. Dreptul de inscrițiune e același pentru persônele ce dau singure fotografia lor. S'a stabilit corresponsenți în principalele orașe a Europei. Esposițiunea va avê loc dela 1 până la 15 januarie 1885. Publicul va fi chemat a-și da părerea. Fotografiele vor purtă toate un numer de ordine. O urnă și buletine albe se vor pune în localul esposițiunii la dispozițiunea publicului, care va pune în urmă numărul ce va alege. Prețul de intrare la esposițiune e ficsat la 1 fr. (50 centimi duminica). Dela 15 20 januarie se va face despoierea scrutinului. Juriul se va pronunță și va proclamă pe regina frumuseței. Premiul consistă în o pajură de diamante de 4 mii fr. Se vor mai acordă și diplome.

Juriul de frumusețe. Dilele trecute împăratul Germaniei cu soția se vor buia să-i intimpine, dar aceste 80 de fete trebuia să fie cele mai frumoșe din oraș. Nu eră lucru ușor de a alege pe aceste fete, dar în fine se făcu. Una din ele trebuia să dea un buchet împăratului, și cum se cădea, trebuia să se alēgă cea mai frumoșă din cele 80. Un juriu se constituî dar, după ce deliberă multă vreme, nu alese nimic; misiunea sa eră cu adevăr foarte grea și . . . periculôsă. Femeile nu sânt blânde când e vorba de frumusețea cumpărată în borcane, cu cutia și cu foite dară-mite când e vorba de frumusețea lor proprie! Eligibilele propuseră să devină alegătore, adecă să voteze fie-care în secret pentru alegerea celei mai frumoșe. Juriul de frumusețe primi cu bucurie, dar după deschiderea voturilor alegerea ar fi putut începe pentru că fie-care eră cea mai frumoșe: fie-care votase pentru sine, dic gurile rele. Sorții au fost siliți să intervină și, din întâmplare avură mai mult curagiu de cât arbitrii, mai multă dreptate de cât frumoșele, căci numele celei mai gingașe fetițe ieși din urnă.

Cholera a incetat în Italia mai cu totul, dar acum a izbucnit la Paris, unde a produs o frică grozavă, locuitorii și străinii grăbesc a se depărta, de și încă numai câte 10—100 mor pe di. Guvernul a luat măsuri pentru impedecare, dar poporațiunea e agitată, căci a descoperit, că cholera încă în junie s'a ivit în Paris, însă autoritățile au tănuuit-o.

Necrolôge. *Alesandru Gavra*, fost profesor la institutul preparandial din Arad, în urmă director al aceleuia, apoi retras în pensiune, a incetat din viață la Arad, în 4 nov. st. n., în etate de 85 ani. Repausatul ș-a eternizat numele nu numai ca profesor al acelei școli, unde a servit 55 de ani, dar totodată ș-a făcut nume și în istoria literaturii nōstre, căci dōnsul mai înteu a început să publice Cronica lui Șincai. De pe

catedră s'a retras la 1876. — *Vasile Zorlențan*, paroc in Capruța, comitatul Arad, asesor consistorial și inspector de școle, a murit la 2 novembre st. n. in etate de 63 ani.

*

Sminte de tipariu in articolul „Ardel”: Pag. 490 columna I-a jos: curge *in* (și nu *ni*) Rhona; nota * montagne și nu *montague*; columna a II-a intră parentheses aithe in loc de: aibhe. Pag. 291 col. I-a punctul c) alinea a patra: Erdely, și ei (nu el); alinea a șaptea: te poți, și nu se poți orientă; pag. 491 punctul d) e atât cât, și nu: sât; jos șirul penultim: aighe, și acesta se strămută; pag. 504 alinea Arzberg; băgând *un i* intra doi d, in loc de: unul; pag. 512 col. II-a retticare in loc de: reiticare; pag. 514 col. I-a alinea primă: ardeghim și nu ardeghiu; alinea a 2-a, imflătură, și nu implătură; in punctul 2. La Francezi s'a susținut: *atre*; in notă Hestia in loc de: Hesria; columna a II-a punctul b): foc din lăintru in loc de: pe din lăintru; pag. 515 col. II-a punctul 8, obscur, in loc de: descur; pag. 515 col. 2-a alinea 2-a: Irl. in loc de: Il; alinea a 3-a: imos, in loc de: insos. Pag. 526 alinea a cincea: rivus in loc de: rivos; pag. 527 alinea a 2-a: satele, in loc de: salcele; al treile șir dela capăt! mi spre chindia, in loc de: mi se chindia.

H i g i e n ă .

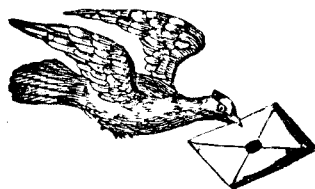
Pepele galben este un fruct foarte plăcut, dar se întemplă adesea, că el dă nascere la ori-care desordine in intestine foarte neplăcute. Pentru a neutralisă efectele sale lacsative, presărați felile de pepene cu puțin piper. Atunci puteți mânca fără nici o gârlă. Semnele elementare după cari se pot cunoaște un bun pepene galben: Coda unui pepene

arată că el s'a copt fiind atașat de piastă, er nu pe paie. Mai mult încă: el trebuie să fie greu, și totă partea de lângă codă se moie apăsând cu degetul atunci este bine copt. Este de prisos să mai spunem, că trebuie să mirasă și bine.

Băuturile reci. Ca băuturile să fie reci, acesta nu este un lux, ci o trebuință. Apa, la o temperatură de 4 până la 6 grade, deschide pofta de mâncare, inlesnesce producțiunea salive și stimulează stomacul. Nu este însă tot astfel când băuturile sunt pré reci. La o temperatură supt 2 grade, apa pôte să aducă accidente d'o gravitate escepțională, despre cari este lesne să-și dea cineva semă, aducându-și aminte efectele aplicațiunii gheței pe o parte óre-care a corpului.

Un svat bun. E un foarte réu obiceiul acela d'a te folosi de momentul dejunului séu d'al prânului pentru a citi diarul; cititul, in adevér, ocupă spiritul, impinge sângele in creeri, in dauna stomacului ale căruia funcțiuni se găsesc astfel foarte turburate.

Poșta Redacțiunii.

București. Poesiile și portretul au sosit. Dile'e aceste vei primi scrisóra noastră.

Act' m'am nascut. Nu publicăm imitațiuni.

Un dor . . . Asta, de și nu spui, este mai mult decât o imitațiune din — Petófi.

Sipotele. A sosit târđiu; asemenea lucruri nici nu publicam

asă pe larg, căci nu intră in cadrul foii noastre.
Caracal. Logogriful astfel modificat se va publica.

G h i c i t u r ă d e ș a c
de Emilia Nicóbra.

	ca	pu-	le,	re	veci	in-	
Pam	me-	s'a	vrut	tut	a-	ta-	să
să			jung.	In			vin-
ții	Nu		aprius.	* Am		nu-l	Mai
	in-					ge,	
	vie-					te,	
ving	De		ar-	lung,		să-l	Ci
lea			mas	De-			in-
vins:	do-	cum	In	dea	a-	am	te
	ca-	in-	rul-	re-	par'	'na-	

Se pôte deslegă după săritura calului.
Terminul de deslegare e 27 novembre. Ca totdeauna și de săritura calului.

Deslegarea arzigoniului din an 23.
„Braunschweig”.

Deslegare bună ni-a sosit dela dómnele și domnișórele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Paulina Popescu, Eufrosina Morariu, Adelaida Micșunescu, Zoe Dimbu, Cleopatra Popovici, Iosefina Mureșan, Maria Crișan, și dela dnii Heațescu, Emilian Micu, Iuliu Tuducescu, Ieronim Danila.

Premiul fu obținut de dșóra Paulina Popescu.

Călinđarul săptămânei.

Điua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sərbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminea 23	după	Rusale.	Evang. 7 dela Luca c. 8, v. 6, a inv. 1		
Duminea	4 16	Păr.	Ioanițiu	7 7	4 23
Luni	5 17	Mart.	Galaction	7 8	4 22
Mărți	6 18	Păr.	Pavel	7 10	4 20
Mercuri	7 19	33 Mart.	d. Melet.	7 12	4 19
Joi	8 20	(+) Ar.	Mihail Gabr.	7 13	4 18
Vineri	9 21	Mart.	Onisifor	7 14	4 17
Sămbetă	10 22	Arost.	Olimp	7 16	4 16

A apărut tocmai acum

Călinđarul lui Păcala pe 1885

cu multe glume și ilustrațiuni.

Prețul 40 cr.

A se adresă la administrațiã „Familia”

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală.